

AKIKRE BÜSZKÉK VAGYUNK

„Küzdeni, keresni és meg nem hátrálni sohasem” (Scott kapitány)

Az 1950-es éveket írtuk. Abban a történelmi időben éltünk, amely kor az utánunk jövő generációkat, így gyermekeinket is kevésbé vagy egyáltalán nem érdekeli már. Talán ez így is van rendjén. Fiatalok nézzetek előre!

Mégis, kortársaim, iskolatársaim ürügyén néhány mondattal megemlékezem életküldetésünk kezdetéről. 1955-ben egy filmet nézett meg a IV. reál Scott kapitányról, a Déli-sark második felfedezőjéről. Jelképpé vált akkoriban rendkívüli, embert próbáló kitartása. Visszatérése folyamán életét veszette. Sátorában megtalált naplójának utolsó mondata nagykorúságunkat is igazoló érettségi tablónk jelmondata lett.

Apám első generációs könyvkiadó volt. Bimbózó vállalkozását 1949-ban kettétörte az államosítás. Az alakulóban lévő új, kommunista rendszer félt minden betűtől, mely nem az ő engedélyével került napvilágra. Új vállalkozásokba kezdett, melynek következményeként összesen hétszer államosították. Tízen voltunk testvérek. Állami fizetésből megélni nem lehetett. Az Állami Biztosítónál majd az Állami Könyvterjesztő Vállalatnál helyezkedett el, mint jutalékos, házaló ügynök. Így szűkös, de elégséges ellátást tudott biztosítani családjának. Talán gondjait is kívánta csökkenteni, hogy elsőszülött fiát elvitte az esztergomi Ferences Gimnáziumba felvételizni. (Hajdu) Antal atyánál felvételiztem. Nem kérte bizonyítványomat, matematikai képesség vizsgálat alapján döntött sorsomról. Felvettek. 1952-t írunk mikor a kollégiumban összejött kétszer harminc, zömében osztályidegen emberpalánta.

Így emlékezem meg diákéveink nevelőire, tanáraitra.-emlék morzsák.

Antal atya: Kiváló pedagógus, kiváló szónok volt. Arca előttem van. Pusztta megjelenésével is nyíltságot, bizalmat, örömet sugárzott nemcsak nekünk, néhai diákoknak, hanem feleségeink is ezt tapasztalták később, mikor már velünk jöttek a találkozóinkra. „Gyöngyvirágos fiam”. Így búcsúztatott minket gomblyukunkban gyöngyvirággal szalagavatónkon.

Hetény atya (Somogyvári Hetény): Átlagon felüli műveltségű, kivételes nevelői képességekkel megáldott prefektusunk. Közvetlen volt. A mi nyelvünkön, ifjúságunk nyelvén beszélt. 1956-os forradalomban tanítványai részt vettek. Neveiket vállalatok nem adta ki. A kényszervallatásnak lett áldozata. Miután „hazakísérték” vallatói, másnap reggel halva találták szobájában.

Sándor atya (Gerencsér Sándor): Osztályfőnökünk, matematika és fizika tanárunk volt. Szigorú. Egyetemi éveim alatt éreztem ennek eredményét.

Antal atya (Simon Antal): Magyar tanárunk volt. Jól felépített irodalmi elemzéseire a mai napig emlékezem. Helyesírásunk orvosa. Értelmezhetetlen, nehéz mondatokat diktált, melyben a szavak helyesírásán volt a hangsúly (pl.: Széchenyiek és Batthányiak dzsemet ettek Dél-kelet Lotharingiában....)

Gergely atya (Takács Gergely): Jó nyelvérzékevel, talán nem sokkal előttünk tanulta meg ezt az akkor hirtelen kötelezővé vált orosz nyelvet. Hát igen, ennek a nyelvnek tanulása nehezen ment, hiszen volt egy politikailag megélt háttére is. Jóindulattal, vidáman élte meg tudáshiányunkat. Egy idézet tőle: „Amit te mondasz, úgy hangzik, mintha én a szószékről így beszélnék: Imádság az oszlophoz.....kötözött Krisztushoz”.

Jeromos atya (Huszár Jeromos): Földrajz tanárunk és másodikban osztályfőnökünk volt. Örök biztatónk, örök mosolyú, szerény emberi képe emlékünknél maradt. Örömeinkre hosszú életet élt meg, így volt alkalmunk többször, de nem elégszer találkozni vele.

Kázmér atya (Szalai Kázmér): Atlétatermetű civil (létszám feletti) pap tornatanárunk volt. A szentendrei Ferences Gimnázium tanulóival mértük össze három sportágban tudásunkat, mely verseny végén, előttünk két számban a két tornatanár példaértékű versenyét láthattuk.

Kálmán atyát (Tornyos Kálmán): nem szabad kihagynom, akitől ebben a nehéz időben tanulmányaink, kollégiumi életünk gazdasági biztonsága függött. 1953-ban volt a „padlás lesöprések”, a „kulák listázások” éve („a harcosok elveszik az élelmiszert a dolgozó néptől”). Bravúros élelmiszer beszerző volt. Egy teherautó zsákos burgonya éjfél után érkezett a kollégium udvarára. Felébresztettek minket, diákokat, hogy még pirkadat előtt vigyük le a pincébe. Igaz, hogy fogyott közben a polcokról az

élelmzésünkre ott tárolt alma, de csíntevésünket elnézték. Kukorica is érkezett, szilvát is magoztunk.....nem kellett fütülnünk közben.

Felnőtté válásom története.

A kollégiumi élet elszakított apám és anyám napi gondjainak megélésétől, de lehetővé tette a nyugodt tanulásumat. Ennek meg is volt az eredménye. Mégsem vettem fel az egyetemre. X-es voltam, melyet úgy neveztek akkor, hogy „hely hiány miatt”. Édesapám, jó érzékkel a szerszámkészítő szakmunkásképző elvégzését szorgalmazta, mely a legkreatívabb, legváltozatosabb, legmegbízhatóbb keresetet biztosító szakmák egyike. Valószínűleg kézügyességemre építhetett. Bevált. Ötödszörrre felvettek a Budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karának esti tagozatára. A sors iróniája, hogy néhány év múlva ugyanezen egyetemen oktattam hét évig másodállásban. Szakmai végzettségem és feleségem jelentős mértékben hozzájárultak tanulmányaim végzéséhez. Ekkor már házas életben éltem. Feleségem egy református család, egy ismert, kiváló szobrászművész, Dabóczi Mihály lánya, Viola. A pasaréti ferencesek templomában házasodtunk össze. Édesapja halála után elvégezte a református teológiát, majd hittanárként dolgozott. Két sikeres lányunk van és három fiú unokával osztjuk meg életünket.

Éreztem, érvényesülni és nyugodtan élni ebben időben csak akkor tudok, ha olyan területen és témával foglalkozom, mellyel kis hazánkban más még nem foglalkozott. Két ilyen műszaki témám volt mely elkísért életemben. Folyamatosan léptem előre. Az utolsó 17 évemben technológiai főosztályvezetőként az ötezer fős, sikeres, Mechanikai Mérőműszerek Gyárában dolgoztam. Területemhez tartozott a szovjet olaj és gázkitermeléshez szállított primér oldali műszerek technológiai előkészítése. Egy kísérleti műhely és vegyi labor. Feladatkörömhöz tartozott még az Európában már szabványos, egységes elektromechanikai építőelem rendszer konstrukciós tervezése és technológiai előkészítése, gyártásba vitele. Az akkor épülő Paksi Atomerőmű szekunder oldalai műszereit cégünk már ebbe építette bele. Meg kell jegyezmem, hogy vezérigazgatónk gazdasági eredmény orientált vezető volt, ki többünket a felső vezetésből megvédett a pártélettől. Megfelelő háttérrel rendelkezett. Ma is hálás vagyok sorsnak, hogy szakmám szeretetével alakulhatott életem. Azt sugallom unokáimnak is, hogy mindig igyekezni kell az élre állni tudásban, majd ha a vezetésben is, akkor mindkettőben. Roland unokám villamosmérnöként már ezzel a tudattal indult az életében.

Nyugdíjas éveim.

Terveztem. Talán már 45 évvel ezelőtt fogant meg bennem „A Kárpát-medence Kerámiaművészete” címet viselő hat kötetes könyvsorozat gondolata. Jártam a falvakat, múzeumokat. Gyűjtöttem. Volt alkalmam megismerni Nyugat-Európa kerámiaművészetét. Megtapasztaltam, hogy Kárpát-medencénk sajátos, gazdag forma- és színvilágú, magas technikai és művészi színvonalú kerámiaművészete az európai kultúra szerves része. Parancsoló kötelezettségemnek éreztem, hogy feltárjam közös kincseinket, mivel átfogó, a teljes területet érintő feldolgozás, sorozatomat megelőzően a mai napig nem készült. Kiemelten fontosnak tartottam e gazdag, sokszínű világ képi megjelenítését a kötetekben, melyen keresztül az érdeklődő igénye szerint juthat el tudományos szövegrészhez. Kutatásvezető és sorozatszerkesztőként 8 országban jártam, cca. 10 000 tárgyról készítettem felvételt múzeumokban és magángyűjteményekben, melyből kb. 3 200 fénykép került be a hat kötetbe. Avatott muzeológusokkal írtam a szakmai szöveget. Megtisztelő, ajánló sorokat kaptam kötetenként Vizi E. Szilvesztertől, Pálinkás Józseftől, Andrásfalvy Bertalantól, Jankovics Marcelltól és Áder Jánostól. Köszönöm a sorsnak, hogy e munkát elvégezhettem.

Lázongó ifjúság.

Igen, mi is azok voltunk. Velejárója az ifjúkori életnek. Mi is énekeltük: „én is olyan árva vagyok, mert be vagyok zárva esztergomi ferencesek kollégiumába”. De büszkén kijelenthetem, kijelenthetjük, hogy Frankában érdemes volt hitben, tudásban, szeretetben megalapozni életünket és ezzel úgy érzem jól is sáfárkodtunk.

Vörösváry Ferenc (1956/R)

